

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა № 88

21.08.2019

საერთო მონაცემები:

დაგეგმილი საქმიანობის დასახელება: ამორფული ბორის საწარმოს (ქიმიური მრეწველობა) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. თბილისი; 0186, ვაკე-საბურთალოს რაიონი, პ. ქავთარაძის ქ. 46

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „საქართველოს მაღალი ტექნოლოგიების ეროვნული ცენტრი“; თბილისი, ვაკე-საბურთალოს რაიონი, პ. ქავთარაძის ქ.46

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 10.07.2019

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „საქართველოს მაღალი ტექნოლოგიების ეროვნული ცენტრის“ მიერ წარმოდგენილია ქიმიური ნივთიერებების წარმოების (ამორფული ბორის ელექტროლიზური მეთოდით მიღება) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკოპინგის ანგარიში.

2012 წლის 17 იანვარს საქართველოს გარემოს დაცვის სამინისტროს მიერ შპს „საქართველოს მაღალი ტექნოლოგიების ეროვნული ცენტრის“ ქიმიური ნივთიერებების წარმოებაზე (ამორფული ბორის ელექტროლიზური მეთოდით მიღება) გაცემულია ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა N5 (გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა N000027). ზემოაღნიშნულთან დაკავშირებით „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად 2019 წლის 8 ივლისს კომპანიის მოთხოვნის საფუძველზე გაცემულია, აგრეთვე გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის N2-640 ბრძანება, „შპს „საქართველოს მაღალი ტექნოლოგიების ეროვნული ცენტრის“ ქიმიური ნივთიერებების წარმოებაზე (ამორფული ბორის ელექტროლიზური მეთოდით მიღება) გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების შესახებ“.

საქმიანობის განხორციელების ტერიტორია მდებარეობს ქ. თბილისში, ვაკე-საბურთალოს რაიონში, პ. ქავთარაძის ქ. №46-ში. წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის თანახმად საწარმოს ტერიტორია „ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების რეგულირების წესები“-ს (ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტის საკრებულო, 2016 წლის 24 მაისის №14-39 დადგენილება) მიხედვით, წარმოადგენს სპეციალურ ზონას. საწარმოს ტერიტორიის საკადასტრო კოდეხია - 01.14.04.029.129; 01.14.04.029.130. ამორფული ბორის საწარმოო უბნებიდან დაშორება

უახლოეს საცხოვრებელ ზონამდე შეადგენს დაახლოებით 50-100 მეტრს. მოცემული ტერიტორია წარმოადგენს შპს „საქართველოს მაღალი ტექნოლოგიების ეროვნული ცენტრი“-ს, შპს „სპექტრა გეზის ჯორჯია“-ს და შპს „სი-ფი-აი ჯორჯია“-ს საერთო კუთვნილებას. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოს ტერიტორიის თანამესაკუთრეები არიან სხვა კომპანიებიც და შესაძლოა ერთ შენობაში შპს „მაღალი ტექნოლოგიების ეროვნული ცენტრი“-ს გარდა სხვა კომპანიებიც ახორციელებდნენ საქმიანობას.

საწარმოს ტერიტორიაზე, შპს „მაღალი ტექნოლოგიების ეროვნული ცენტრი“-ს საკუთრებაში არსებულ შენობებში ამჟამად განთავსებულია ამორფული ბორის წარმოებისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურა: ადმინისტრაცია; ელექტროლიზის უბანი; საწყობ(ებ)ი. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, საწარმოს საქმიანობის სფეროს ამჟამად წარმოადგენს ამორფული ბორის წარმოება ელექტროლიზური მეთოდით. ამორფული ბორის წარმოებაში უახლოეს მომავალში იგეგმება შემდეგი ცვლილებები: **ნამუშევარი ხსნარების შემკრები, წყალნარინში ჩამშვები სისტემის მონტაჟი** (თითოეული ტექნოლოგიური ოთახიდან გამომავალი, განეიტრალებული ნამუშევარი ხსნარები, სპეციალური ტრაპების გავლით მოხვდება შემკრებ/ჩამშვებ მოცულობაში (მოცულობა - 250-500 ლ), სადაც მოხდება მათი დამატებითი კონტროლი მჟავიანობა-ტუტეანობაზე, მათი ჩამშვება გათვალისწინებულია საერთო საკანალიზაციო სისტემაში); **ბორის სამფტორიდის მაღალი წნევის ბალონების სასაწყობე მეურნეობის მოდერნიზება** (უბანი აღიჭურვება წყლის სპეციალური საშხეფე მოწყობილობებით და სიგნალიზაციით. აირადი ბორის სამფტორიდის გაჟონვის შემთხვევაში, ტოქსიკური აირის ატმოსფეროში მოხვედრის გამორიცხვის უზრუნველსაყოფად, მოხდება სიგნალიზაციის ავტომატური ჩართვა, რასაც მოყვება ავტომატურ რეჟიმში საშხაპეებიდან წყლის ჭავლის დაშვება. ხსნარი შეგროვდება სპეციალურ შემკრებში და მოხდება მისი გაუვნებელყოფა); **მჟავათა მოცულობების სასაწყობე მეურნეობის შექმნა** (მჟავის დაღვრის შემთხვევაში, დაღვრილი მჟავა ჩაირეცხება წყლის ჭავლით და ხსნარი მოხვდება სპეციალურ შემკრებში, სადაც განეიტრალდება და ჩაეშვება საკანალიზაციო სისტემაში); **მარილთა ფხვნილების სასაწყობე მეურნეობის შექმნა**; **აირადი აზოტის გენერატორის მონტაჟი**; **ამორფული ბორის წარმოების ინერტული და არასახიფათო ნარჩენების განთავსების ადგილი** (ნარჩენების განთავსების ადგილის ფართობი $\approx 25 \text{ მ}^2$ -ია); **ბორ - 10 იზოტოპით გამდიდრებული ბორის სამფტორიდის მიღების ტექნოლოგიური ხაზის დამატება**; **მექანიკური საამქროს უბნის ამუშავება**.

ამორფული ბორის წარმადობა შეადგენს 420 კგ-ს წელიწადში. სამუშაო დღეების რაოდენობა 330 დღეა, ხოლო სამუშაო საათების რაოდენობა - 7,920 სთ. ბორ-10-ით გამდიდრებული ბორის სამფტორიდის წლიური წარმადობა შეადგენს 1 ტონას წელიწადში. სამუშაო დღეების რაოდენობა 330 დღეა, სამუშაო საათების რაოდენობა კი - 7,920 სთ. მოწყობის ეტაპის სამუშაოების ხანგრძლივობა დაახლოებით 1 წელია.

ამორფული ბორის წარმოება შედგება ოთხი ძირითადი უბნისაგან: კალიუმის ტეტრაფტორბორატის ქიმიური სინთეზის უბანი; ამორფული ბორის ელექტროქიმიური მიღების უბანი; პროდუქციის ქიმიური გადამუშავების უბანი; ნამუშევარი ელექტროლიტისა და ჩაჭერილი აირების გადამუშავება - უტილიზაციის უბანი. ამორფული ბორის მიღების ტექნოლოგია წარმოადგენს მაღალტემპერატურულ ელექტროლიზურ პროცესს. ელექტროლიზური შედგება ცვლადი დენის გამმართველი მოწყობილობის, ელექტროდუმელისა და გამონაბოლქვი აირების დამჭერი მოწყობილობებისგან. წარმოება აღჭურვილია 4 ტიპის (ერთი სათადარიგო) ელექტროლიზორით. იგეგმება სამი ახალი მოდერნიზირებული ელექტროლიზორის მონტაჟი. თითოეული ელექტროლიზორის წარმადობა წელიწადში შეადგენს 70 კგ

ამორფულ ბორს. ამორფული ბორის წარმადობა წელიწადში შეადგენს - 210 კგ-ს. ელექტროლიზის პროცესის დროს ყოველი 1 კგ ბორის მიღების შემდეგ რჩება $\approx 12-14$ კგ ნამუშევარი ელექტროლიტი (ელექტროლიტი მიდის ნამუშევარი ელექტროლიტის გაუვნებელყოფის უბანზე - ამ პროცესის დროს გარემოში არც სითხის და არც მარილის მოხვედრას ადგილი არ აქვს. ასევე, ხდება ჩაჭერილი მარილების გადამუშავება-გაუვნებელყოფა. პროცესიც უნარჩენია). საბოლოო პროდუქტის გაწმენდა მეტალური მინარევებისგან ხდება ქიმიური დამუშავებით, ტეფლონის სპეციალურ რეაქტორში (1 კგ ბორის დასამუშავებლად გამოიყენება 2 ლ კონცენტრირებული მარილმჟავა და 200 მლ კონცენტრირებული გოგირდმჟავა) ნამუშევარი ხსნარი გადმოიტანება პლასტმასის ჭურჭელში, სადაც ხდება მისი განეიტრალება სოდით (ჩაშვება - საკანალიზაციო სისტემაში).

დაგეგმილი ბორ-10 იზოტოპით გამდიდრებული ბორის სამფტორიდის მიღების საწარმოო უბანი განთავსდება 15 სართულიან კომპლქში. სამფტორიანი ბორის წარმოებისთვის, საწყის ნედლეულს წარმოადგენს ბუნებრივი იზოტოპური შემცველობის ბორის სამფტორიდი, რომელშიც ბორ-10 იზოტოპის შემცველობა შეადგენს - 19 %-ს. საწყისი ნედლეული საწარმოში შემოდის კონტეინერებში მოთავსებული 50 ლიტრიანი ფოლადის ბალონებით და მისი დასაწყობება ხდება ნედლეულის საწყობში. ბორის სამფტორიდი კონტეინერით გადაიტანება (29-ე შენობის მე-2 სართულზე) ტექნოლოგიურ ოთახში, ხოლო მილგაყვანილობის საშუალებით მიწოდება (კვების სახით) იზოტოპების დაცალკეების დანადგარებს. ბორის იზოტოპების ქიმიური იზოტოპური მიმოცვლის მეთოდით დაცალკეებისთვის გამოიყენება 3 ერთეული დანადგარი. საწარმოო პროცესში ნედლეულის სახით გამოიყენება ანიზოლიც (ანიზოლი საწარმოში შემოდის 200 ლიტრიანი მეტალის კასრებით, რომელთა დასაწყობება ხდება საწყობში). ანიზოლი ვაკუუმირებით გადაიტანება გასაწმენდი ანიზოლის ავზში (1.5 მ³-მოცულობა). ანიზოლის გამწმენდი დანადგარის ამორთქლებლიდან პერიოდულად მოხდება „კუბური ნარჩენების“ ჩამოღვრა მილგაყვანილობის გავლით 0.5 მ³ მოცულობის ავზში. საიდანაც გაციების შემდეგ გადაიტანება და დასაწყობდება სახიფათო ნარჩენების საწყობში. „კუბური ნარჩენების“ რაოდენობა თვეში 250-300 კგ-ს შეადგენს (რომლის გაუვნებელყოფა ხდება შესაბამის უფელბამოსილების მქონე კომპანიაში).

მექანიკური საამქრო (დაგეგმილი საქმიანობა).

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, კომპანია სამომავლოდ გეგმავს მექანიკური საამქროს უბნის ექსპლუატაციას, რომელიც შპს „საქართველოს მაღალი ტექნოლოგიების ცენტრის“ ბაზაზე 1963 წლიდან არსებობს. მექანიკური საამქრო შედგება 5 (სახარატო; საღარავი; შემდუღებელი; დეტალების დასამუშავებელი; საზეინკლო; საგრაფიტო) უბნისაგან (საამქრო განთავსებულია N 27 შენობაში). მექანიკური საამქროში მოხდება ბორ-10 იზოტოპით გამდიდრებული ბორის სამფტორიდის მიღების ტექნოლოგიური ხაზის მოსაწყობად საჭირო შესაბამისი ლითონის კონსტრუქციების დამუშავება/გამზადება/აწყობა.

ამორფული ბორის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების ეტაპზე მნიშვნელოვანი სამშენებლო სამუშაოები არ არის დაგეგმილი. ბორ-10 იზოტოპით გამდიდრებული ბორის სამფტორიდის საწარმოო უბნის მოსაწყობად არ არის საჭირო ახალი ტერიტორიების ათვისება, საწარმოო უბანი განთავსდება უკვე არსებულ შენობაში (ნაგებობა 37). პროექტის ფარგლებში, გამყოფი სვეტების მონტაჟი, სპეციალური საყრდენი კონსტრუქციების გამოყენებით, განხორციელდება საწარმოო კომპლქში (ნაგებობა 37). აგრეთვე, იგეგმება ერთი გამწმენდი სვეტის მონტაჟი საწარმოო კომპლქში უკვე არსებულ კონსტრუქციებზე. მე-2 სართულზე, მოეწყობა ტექნოლოგიური ოთახი, სადაც განთავსდება დანადგარების მართვის პულტები.

ამორფული ბორის წარმოების უბანს ესაჭიროება დაახლოებით 5მ³/სთ-ში ტექნიკური წყალი. ფუნქციონირებს ბრუნავი წყლის სისტემა (რომელიც შედგება ცივი და ცხელი წყლის ორი რეზერვუარისგან - 180 მ³). წარმოებაში გამოიყენება აგრეთვე თხევადი აზოტი (პროდუქტის დაგროვებისათვის, აგრეთვე ანალიზური გაზომვებისთვის). თხევადი აზოტის საერთო ხარჯი შეადგენს თვეში ≈ 2 ტონას. თხევადი აზოტის მისაღებად შესაძლოა მოხდეს თხევადი აზოტის გენერატორის გამოიყენება 60-80 კვ/დღე წარმადობით.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად საწარმოში, დაგეგმილი ცვლილებების განხორციელების შემდგომ, დაემატება შემდეგი ძირითადი უბნები: ბორის იზოტოპების განცალკევების უბანი; ავტომატიზაციის განყოფილება; მექანიკური საამქრო; საწყობ(ებ)ი; სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების განთავსების უბნები.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე 2019 წლის 1 აგვისტოს პროექტთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა მოეწყო ქ. თბილისის ვაკის რაიონის გამგეობის შენობაში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, საქმიანობის განმახორციელებლის და საკონსულტაციო ორგანიზაციის წარმომადგენლები. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები პროექტთან დაკავშირებით სამინისტროში არ შემოსულა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად შესწავლილ იქნა სამშენებლო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.**
4. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის ცვლილების საჭიროების დასაბუთება;
 - არსებული საქმიანობის დეტალური აღწერა;

- მიმდინარე საქმიანობის და დაგეგმილი ცვლილებების დეტალური აღწერა;
- არსებული და დაგეგმილი საქმიანობის ტექნოლოგიური სქემის და ტექნოლოგიური ციკლის აღწერა. საწარმოო უბნების დეტალური აღწერა;
- დანადგარებისა და ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა;
- საწარმოს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი);
- არსებული და საპროექტო ელექტროლიზორების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ტექნოლოგიის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
- ტერიტორიის GIS კოორდინატები;
- ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოესი საცხოვრებელ სახლებამდე მდებარეობის მითითებით, მდინარემდე;
- გამწმენდი ნაგებობების დეტალური აღწერა (საწარმოში წარმოქმნილი საწარმოო ჩამდინარე წყლების განეიტრალება/გამწმენდის ეფექტურობის ხარისხის შესახებ ინფორმაცია);
- სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება, ტექნიკური წყალმომარაგება;
- სამეურნეო ფეკალური, სანიაღვრე ჩამდინარე და საწარმოო წყლების მართვის საკითხები;
- საწარმოო ჩამდინარე წყლების ქიმიური შედგენილობა;
- ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;
- **დეტალური ინფორმაცია სახანძრო უსაფრთხოების შესახებ;**
- **საწარმოს ფუნქციონირების ეტაპზე შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და მათი მართვის საკითხი;**
- ბორის სამფტორიდის ავარიული გაჟონვის შემთხვევაში, შესაბამისი მართვის საკითხების დეტალური აღწერა;
- ნედლეულის შემოტანის და განთავსების დეტალური აღწერა;
- ანიზოლის მიღება/შენახვის დეტალური აღწერა;
- ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობების და რაოდენობის შესახებ მონაცემები და შემდგომი მართვის ღონისძიებები (სკოპინგის ანგარიშში აღნიშნული „კუბური ნარჩენების“ შესახებ დეტალური ინფორმაცია);
“სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრი სა და კლასიფიკაციის შესახებ” 2015 წლის 17 აგვისტოს საქართველოს მთავრობის N426 დადგენილების მიხედვით, ნარჩენების კლასიფიკაცია წარმოდგენილი უნდა იყოს კოდის და სახიფათობის მითითებით;
- ინფორმაცია ტერიტორიის მიმდებარედ არსებული საწარმოების საქმიანობის შესახებ.

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები საწარმოო ტექნოლოგიური პროცესის მიმდინარეობისას, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა;
- ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;

- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები (ხმაურის გავრცელების დონეების გაანგარიშება და მოდელირება);
- გზშ-ს ანგარიშში განხილული უნდა იყოს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების (სუნის შემცველი) შემცირებისათვის გათვალისწინებული დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება გრუნტის წყლებზე ექსპლუატაციის ეტაპზე, დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებსა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
- ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- ხანძრის შემთხვევაში პერსონალის ევაკუაციის გეგმა;
- კუმულაციური ზემოქმედების დეტალური შეფასება;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

6. გზშ-ს ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- ❖ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით სამინისტროში წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში, წარმოდგენილი უნდა იქნეს 2012 წლის 17 იანვარის N5 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით განსაზღვრული პირობების შესრულების შესახებ ინფრომაცია;
- ❖ სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოს ფუნქციონირებისას ატმოსფერულ ჰაერში ბორის სამფტორიდის გაფრქვევა ან ანიზოლის დაღვრა არ ხდება და შესაბამისად საწარმოს გაფრქვევის ორგანიზებული წყარო არ გააჩნია. ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევას შესაძლებელია ადგილი ქონდეს მხოლოდ ავარიულ სიტუაციაში. დასაზუსტებელია ინფორმაცია, ვინაიდან, აღნიშნულ საწარმოს შეთანხმებული აქვს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი და საწარმო ასევე კანონით დადგენილ ფორმების (პად 1,2,3,) შევსებას ახორციელებს დაბინძურების სტაციონარული წყაროებიდან მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის თვითმონიტორინგის და ანგარიშგების წარმოების ტექნიკური რეგლამენტის შესაბამისად.
- ❖ სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოს ტერიტორიის თანამესაკუთრეები არიან სხვა კომპანიებიც და შესაძლოა ერთ შენობაში შპს „მაღალი ტექნოლოგიების ეროვნული ცენტრი“-ს გარდა სხვა კომპანიებიც ახორციელებდნენ საქმიანობას. შპს „საქართველოს მაღალი ტექნოლოგიების ეროვნული ცენტრის“ საწარმოო ტექნოლოგიურ ციკლში გამოყენებული დანადგარების/მექანიზმების საწარმოს ტერიტორიის თანამესაკუთრე სხვა

კომპანიების მერ გამოყენების შემთხვევაში გზშ-ს ანგარიში ასახული უნდა იქნეს შესაბამისი ინფორმაცია.

- ❖ გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესახებ (ერთიანი ცხრილის სახით);

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „საქართველოს მაღალი ტექნოლოგიების ეროვნული ცენტრის“ მიერ წარმოდგენილა, ქიმიური ნივთიერებების წარმოების (ამორფული ბორის ელექტრო ლიზური მეთოდით მიღება) ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.